

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่าในช่วง ปี 2544 - 2643 (ค.ศ.2001-2100) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลก โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็วกว่าในประเทศกำลังพัฒนา คือมีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวสั้นกว่า สะท้อนถึงระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีความต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น นโยบายในการพัฒนาประเทศจึงมีการพัฒนาด้านธุรกิจและการลงทุนด้านการค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การให้บริการสุขภาพในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยในการไปทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว

การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาซึ่งจะทำให้เกิดทักษะทางการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่ผสมกลมกลืนไปกับวิถีการดำเนินชีวิตทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาในทุกช่วงวัย ให้เป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขตามศักยภาพของตน มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต การส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และควรมีการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในทุกมิติทั้งการเตรียมความพร้อมสำหรับวัยอื่นๆ เพื่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพในอนาคตและการพัฒนาการจัดการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยการเปิดโอกาสให้สังคมมีพื้นที่ในการส่งเสริมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและการพัฒนาผู้สูงอายุเชิงรุก

ในปีพ.ศ. 2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีการส่งเสริมให้จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น ในขณะที่แนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม (University of the Third Age) หรือเรียกย่อๆ ว่า U3A ซึ่งเกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัย ตูลูส ประเทศฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2516 ในการรับผู้สูงอายุที่เกษียณแล้วในท้องถิ่นโดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติ หรือการทดสอบใดๆ เข้าศึกษา แนวคิดในการจัดการศึกษาให้กับผู้สูงอายุได้แพร่ขยายไปยังประเทศอื่นๆ อีกมากมาย โดยเป็นแนวคิดด้านการศึกษาที่ยึดหลักว่าด้วยการเรียนรู้อย่างไม่มีการวัดผลและไม่นำอายุมาเป็นตัวกำหนด โดย U3A ต่างๆ มีวิสัยทัศน์ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีคุณค่าและมีความสุข สร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกด้านที่ผู้สูงอายุชอบและมีความเชี่ยวชาญ ซึ่งปัจจุบันนี้ U3A ได้ขยายไปในหลายภูมิภาคทั่วโลกและมีการดำเนินการในหลายรูปแบบ

สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นแหล่งความรู้สำคัญของประเทศ เป็นแหล่งแกนกลางในการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ๆ นำมาจัดระบบและต่อยอด เพื่อสนับสนุนให้สังคมสามารถ

ปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนไป ช่วยให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำแก่สังคม ประเทศไทย ได้กำหนดกรอบภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ 4 ประการ คือ 1) การถ่ายทอดความรู้ ผ่านระบบการเรียนการสอน 2) การแสวงหาค้นคว้าความรู้ใหม่ด้วยการศึกษาวิจัย เพื่อนำความรู้ใหม่มา ใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาการ อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ 3) การบริการ วิชาการแก่สังคม อันเป็นการนำความรู้ไปสู่สังคมโดยตรง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษากับสังคมให้มีความใกล้ชิด ผูกพัน และเกื้อหนุนซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น และ 4) การ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ในการสืบสาน ถ่ายทอด อนุรักษ์ และพัฒนาด้าน ศิลปวัฒนธรรมเพื่อรักษาความเป็นชาติไว้ กรอบภารกิจดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา ประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว อีกประการหนึ่ง สถานการณ์ของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน มี จำนวนนักศึกษาลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่จำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องปรับบทบาทและภารกิจในการจัดการเรียนการสอนและการบริการวิชาการ เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึง ระดับบัณฑิตศึกษา จึงมีบทบาทในการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านการพัฒนาสมาชิกของสังคม ครอบคลุมถึงการพัฒนาผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นภารกิจที่ขยายกลุ่มผู้เรียนมาถึงผู้สูงอายุ มีเป้าหมายในการ พัฒนาเพื่อพร้อมรับสังคมสูงวัยอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ตลอดจนมีแนวทางในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ ที่ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้หรือจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองต่อประเด็นที่ท้าทายต่อการพัฒนา ผู้สูงอายุชาวไทยในระยะยาว โดยประสานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ต่อไป รวมถึงการเชื่อมโยงองค์ความรู้ร่วมกับนานาชาติประเทศตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการนำพา ประเทศในการร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งในเขตภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยซึ่งดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2556 ถึงปัจจุบัน จึงเล็งเห็นว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ควรมีบทบาทสำคัญในการจัดการ เรียนรู้เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในสังคมสูงวัย ทั้งนี้การพัฒนาในรูปแบบ U3A เป็นการต่อยอดมา จากชุดโครงการวิจัยเรื่องการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสามารถ (Active Aging) ประกอบกับผลการวิจัยในชุดโครงการเรื่องการศึกษานโยบายส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่าง มีคุณค่าและมีความสุขของผู้สูงอายุในอาเซียน โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ คณะ (2558) ได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับมหาวิทยาลัยวัยที่สาม ประเทศสิงคโปร์ (University of the Third Age Singapore) และได้ริเริ่มดำเนินการสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ มหาวิทยาลัยวัยที่สามที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยศิลปากรเรื่อยมา และในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2560 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้เชิญวิทยากรซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อตั้งมหาวิทยาลัยวัยที่สามใน ประเทศสิงคโปร์ มาบรรยายและให้คำแนะนำถึงแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุโดยใช้ สถาบันอุดมศึกษาเป็นฐาน ทำให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจนและนำมาสู่การปฏิบัติมากขึ้น เพื่อ ตอบสนองแนวคิดดังกล่าวและนโยบายการดำเนินงานวิจัยร่วมกับหน่วยงานภายนอกในระดับ

นานาชาติของมหาวิทยาลัยศิลปากรข้างต้น จึงนำมาสู่การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุในครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สามที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุในบริบทของสังคมไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์หลัก

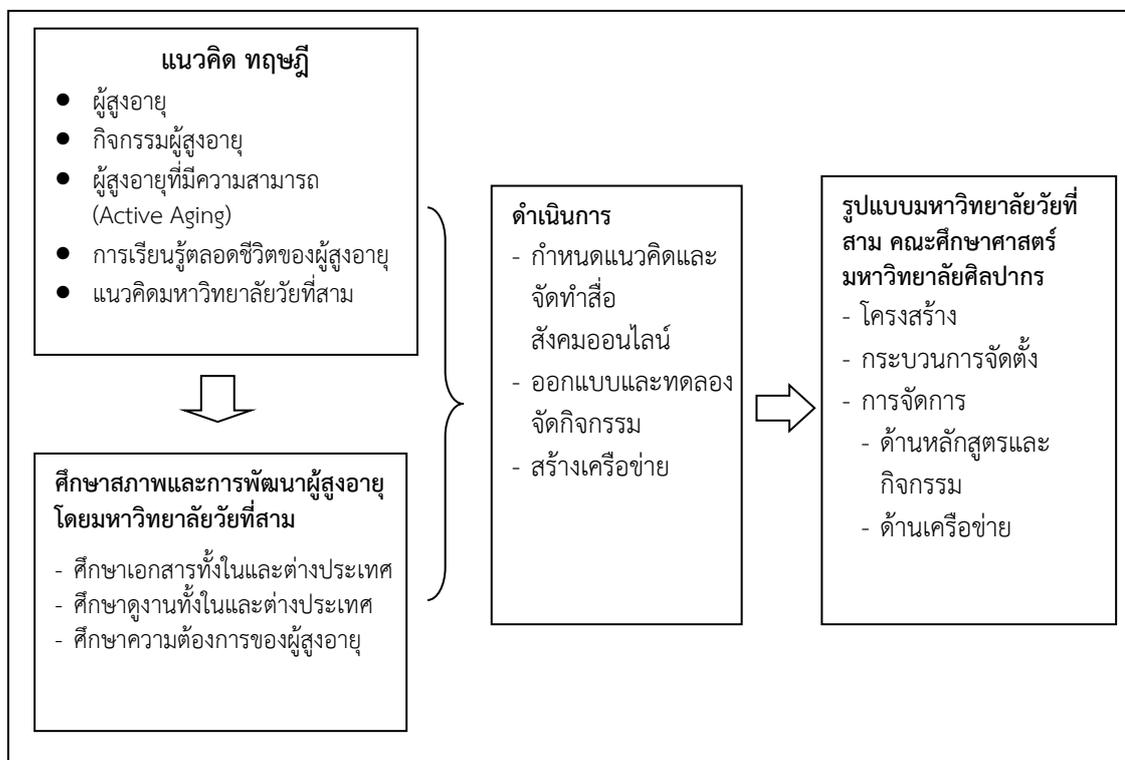
เพื่อพัฒนารูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำหรับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ

2.2 วัตถุประสงค์รอง

- 1) เพื่อศึกษาสภาพ และการพัฒนาผู้สูงอายุตามแนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม
- 2) เพื่อพัฒนาโครงสร้าง กระบวนการจัดตั้ง และแนวทางการจัดการของ มหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 3) เพื่อเสนอรูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำหรับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ กิจกรรมของผู้สูงอายุ การเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ และแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างมีความสามารถของผู้สูงอายุ (Active Aging) ดังแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 เนื้อหา

ศึกษาสภาพและการพัฒนาผู้สูงอายุในรูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม ทั้งในและต่างประเทศ โดยศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม ความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย และรูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำหรับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย โครงสร้าง กระบวนการจัดตั้ง และแนวทางการจัดการของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม

4.2 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม แบ่งเป็น

- 1) พื้นที่ศึกษาระณีตัวอย่างในประเทศไทย คือ จังหวัดเชียงราย
- 2) พื้นที่ศึกษาระณีตัวอย่างในต่างประเทศ คือ ประเทศสิงคโปร์ และออสเตรเลีย
- 3) พื้นที่ทดลองดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ณ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

- 4) พื้นที่ทดลองดำเนินกิจกรรมสร้างเครือข่ายทั่วประเทศ 7 พื้นที่ ใน 6 ภูมิภาค ได้แก่

- 4.1) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลจอมจันทร์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน (ภาคเหนือ)
- 4.2) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหนองระเวียง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
- 4.3) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา (ภาคตะวันออก)
- 4.4) ชมรมผู้สูงอายุชุมชนทรายทอง ตำบลท่าทราย เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (ภาคกลาง เขตปริมณฑล)
- 4.5) กลุ่มผู้สูงอายุตำบลมาบแค อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม (ภาคกลาง)
- 4.6) ชมรมสูงอายุตำบลหนองเอี่ยน อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี (ภาคตะวันตก)
- 4.7) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลทุ่งตะไคร อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร (ภาคใต้)

4.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่เคยเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยศิลปากร และผู้สูงอายุทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เป็นบุคลากรเกษียณอายุของมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มาร่วมงานของคณะ ในงานวันสถาปนาคณะ งานเลี้ยงเกษียณอายุ หรือมาติดต่อที่คณะ และผู้สูงอายุทั่วไป จำนวน 50 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ศึกษาระณีตัวอย่าง ทั้งในและต่างประเทศ คือ ประธานและคณะกรรมการดำเนินงานมหาวิทยาลัยวัยที่สาม และสมาชิกผู้สูงอายุ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) การศึกษาสภาพและการพัฒนาผู้สูงอายุตามแนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม ใช้แนวทางการศึกษาเอกสาร ศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สามทั้งในและต่างประเทศ (ภาคผนวก 1) และแบบสอบถามความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม (ภาคผนวก 2)
- 2) การศึกษากรณีตัวอย่าง ใช้ประเด็นการศึกษาดูงาน (ภาคผนวก 3)
- 3) การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใช้ประเด็นการสนทนากลุ่ม (ภาคผนวก 4)
- 4) การศึกษาผลการจัดกิจกรรม ใช้แบบประเมินกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ (ภาคผนวก 5)

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การศึกษาสภาพ และการพัฒนาผู้สูงอายุตามแนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร (ภาคผนวก 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและทางอินเทอร์เน็ต ความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม ให้ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถาม (ภาคผนวก 2)
- 2) การพัฒนาโครงสร้าง กระบวนการจัดตั้ง และแนวทางการจัดการของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม เป็นการศึกษารณีตัวอย่าง คณะผู้วิจัยเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ศึกษาตามประเด็นการศึกษาดูงาน (ภาคผนวก 3)
- 3) การเสนอรูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะผู้วิจัยใช้การจัดประชุมร่วมกับที่ปรึกษาโครงการวิจัย และการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สูงอายุ ตามประเด็นการสนทนากลุ่ม (ภาคผนวก 4)

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

- 1) ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ จากนั้นจึงนำเสนอในลักษณะตาราง และการบรรยายความ
- 2) ข้อมูลจากการศึกษารณีตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง พร้อมภาพประกอบ
- 3) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) นำเสนอเป็นความเรียง

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างความคิดแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ประกอบด้วย โครงสร้าง กระบวนการจัดตั้ง การจัดการด้านหลักสูตรหรือกิจกรรม และการจัดการเครือข่ายของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม

วัยที่สาม หมายถึง วัยเกษียณจากการทำงาน

มหาวิทยาลัยวัยที่สาม หมายถึง พื้นที่สำหรับผู้สูงอายุเพื่อการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน มิได้หมายถึงมหาวิทยาลัยในความหมายทั่วไป

การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การปฏิบัติการเพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ โดยมีหลักการ วิธีการ และเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความสุขและความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

สภาพและการพัฒนาผู้สูงอายุตามแนวคิดมหาวิทยาลัยวัยที่สาม หมายถึง สถานการณ์ที่มหาวิทยาลัยวัยที่สามทั้งในและต่างประเทศดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ความเป็นมา การสนับสนุน การจัดการ และกิจกรรม

ความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยวัยที่สาม หมายถึง เรื่องที่ผู้สูงอายุอยากให้มหาวิทยาลัยวัยที่สามจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการ และวัน เวลาที่จัด

ผู้สูงอายุที่มีความสามารถ หมายถึง ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเอง ดูแลตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นได้

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

1) ได้รูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผ่านการรับสมัครสมาชิก และทดลองจัดกิจกรรม ตลอดจนมีเครือข่ายมหาวิทยาลัยวัยที่สามอีก 7 แห่ง ใน 5 ภูมิภาคทั่วประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ และโรงเรียนผู้สูงอายุที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง

2) เกิดเครือข่ายการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุในระดับประเทศ คือ เครือข่ายมหาวิทยาลัย วัยที่สาม ศิลปากร (Su3a Network)

3) ได้เข้าร่วมเครือข่ายมหาวิทยาลัยวัยที่สามระดับนานาชาติ (เครือข่าย World U3A) ซึ่งเป็นเครือข่ายออนไลน์ที่มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและจัดประชุมนานาชาติกันอย่างสม่ำเสมอ

4) สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ สามารถนำรูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน

5) หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานด้านผู้สูงอายุ หรือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำรูปแบบ หรือตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ ไปปรับใช้ให้เหมาะกับภารกิจของหน่วยงาน

6) โรงเรียนผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยสูงวัย หรือมหาวิทยาลัยวัยที่สามในประเทศไทย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุได้